

Eva Brunne
Biskop

Visitationsstämma i Roslags kontrakt Vaxholms kyrka den 19 februari 2017

Nu har vi varit så långt norrut man kan komma – i Stockholms stift. Tre intensiva dagar i Ljusterö-Kulla, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Össeby och Österåker-Östra Ryds församlingar. Sex församlingar som har en gemenskap i Roslags kontrakt. Här bor drygt 150 000 människor. Drygt 100 000 är medlemmar i Svenska kyrkan, 67 % visar med sitt fortsatta medlemskap ett stort förtroende för Svenska kyrkan. Här finns stort och smått, gammalt och nytt, visioner och förvaltande. Allt det som kännetecknar oss som kyrka. Här tjänar ni Guds rike på det sätt som är möjligt och självklart där ni är. Här bärs arbetet av ideella, förtroendevalda och anställda på ett alldeles utmärkt sätt.

Nu har vi just firat en festgudstjänst för att ytterligare manifesteras kyrka just där vi är. Här har vi delat bröd och vin som ett tecken på att vi hör ihop. En gemenskap som bär långt längre än Roslags kontrakt och Stockholm stift. Som kyrka har vi vänskaper ut över hela landet och ut över hela världen. En ofantligt stor bedjande gemenskap som hänger och håller ihop när vi delar bröd och vin. Det är styrkan i att vara kyrka.

Vi har tillbringat tre intensiva dagar tillsammans. Sjungit och bett. Lyssnat och lärt. Samtalat och bytt erfarenheter. Det är inte utan att jag som biskop blir och är väldigt stolt, när jag får ta del av det som ni gör, men också det som ni är.

En biskopsvisitation är just en möjlighet att få dela och inspirera. Det är dagar för mig och stiftsmedarbetare att få inblickar, utblickar och inspiration. Det är dagar för församlingarnas medarbetare att få nya idéer, få syn på det egna och få syn på de andra. Allt detta har vi fått i rikligt mått. Biskopsvisitationer kommer inte tätt. Ljusterö-Kulla visiterades senast 1964 (specialvisitation 2005), Vallentuna 1992, Össeby 1995, Vaxholm 1996, Österåker-Östra Ryd 2001 och Täby 2005. Äntligen igen kan vi säga med alla församlingarna.

En biskopsvisitation innehåller en del formalia. Det har skett i förväg genom en omfattande förvaltningstillsyn. Ni sköter det mesta väl, även om det som alltid finns förbättringspotential. Beskrivning av detta redovisas i särskilt protokoll.

Nu vill jag presentera visitationsteamet:

Elin Hyldéen Gärtner, stiftsadjunkt
 Kajsa Lundell, teamledare och biskopens sekreterare
 Kristin Molander, biskopens adjunkt
 Lena Rönnbäck, stiftspedagog
 Pär Sandberg, pressekreterare
 Margareta Wennlund, internationell handläggare

Övergripande har vi lärt oss om pilgrimsverksamheten, ideellt arbete, verksamheten i åldrarna 0-18 år och integration.

Vi startade i onsdags med mässa i Frösunda kyrka. Den yngsta av Vallentuna församlings kyrkor – från 1400-talet. Tänk om de väggarna hade kunnat berätta. Vi fortsatte i Frösundagården som är församlingens pilgrimscentrum. När de flesta församlingar gör sig av med hus har Vallentuna församling nyligen köpt Frösundagården och fogat ytterligare ett tak att underhålla till sina redan 34. Framsynt och mycket modigt. En pilgrimsvandring ledsagad av runstenarnas brobyggande budskap och historiska personer följde, i ljuvlig vårsol. Natur, kultur och andlighet förenas med klimattänk, friskvård och kunskap om bygdens historia. Pilgrimsarbetet når skolklasser. Leden är också möjlig att gå för hjulburna. Vi fick också en presentation av pilgrimsarbetet i Ljusterö-Kulla och Österåker-Östra Ryd. Själstugans arbete i Vallentuna presenterades. En köksbordsverksamhet med låga trösklar. Bara att komma och vara. Det är bra och nyttigt också för prästen att bara vara.

Vi fortsatte till den största församlingen Täby och Tibble kyrka. Ett mäktigt bygge från 1970-talet. Ett samtal med kyrkoherdarna kring hopp, tillit, stolthet och trovärdighet. Kvällen fortsatte med körer från Vallentuna, Össeby, Ljusterö och Täby som omramade Jan Olof Nordströms föreläsning: ”Möjligheternas kyrka – om idealitet, engagemang och konsten att vara kyrka tillsammans”. Man trivs där man behövs. Det ska vara lätt att finna sin uppgift i församlingen. Idealitet är inte glasyr utan själva fundamentet i vår kyrka. Idealitet sätter fingret på frågorna: Vem är församlingen? och Vems är församlingen? Idealitet är ett livsviktigt sätt att vara kyrka. En panel med representanter för de sex församlingarna samtalade. Fler än en vittnade om att någon hade knackat på axeln och sagt: Vill du vara med? En livsviktig fråga för att vi ska kunna vara den kyrka som vi vill vara. Både i rekrytering av ideella och anställda medarbetare. Allra mest minns jag det som den äldsta deltagaren i panelen sa: Vi får inte glömma att tala väl om vår kyrka. Hon sa också: Även om vi inte gillar de ungas upptagna liv med teknik, så får vi inte säga nej till deras uttryck.

Torsdagen började med mässa i Åkersberga kyrka. Vi fick vara med om ”Glo och sno”. Församlingarna presenterade sin verksamhet i åldrarna 0-18 år både muntligt och med utställningar. Så mycket viktigt som görs för att barn och unga ska få del av en annan gemenskap än den som finns i en ganska hård värld. Här handlar det om närhet, om att

bygga varaktiga relationer och nätverk. Det är inte alldeles enkelt när kollektivtrafiken inte är den bästa. De unga går i skolan på ett håll, har kompisar och aktiviteter på ett annat håll och bor på ett tredje håll. Några församlingar påtalade svårigheten i att bygga varaktigt mellan ungdom och ung vuxen. En församling har av tradition otroligt många konfirmander. Andra har en handfull. Hur kan församlingarna stödja varandra i konfirmandrekrytering? Vi fick del av Österåker-Östra Ryds församlings arbete med Bibeläventyret. Vallentunas skolarbete som når 4 000 barn per år. Vaxholms verksamhet med nio olika program som erbjuds skolorna i olika åldrar. Ljusterö-Kullas ihärdiga arbete med små konfirmandgrupper. Ösebys ledarutbildning och Tåbys stora konfirmandarbete. Imponerande vart och ett, och sammanlagt. Mycket kan inspirera över församlingsgränserna.

Torsdag eftermiddag fick vi besöka den lilla och nyligen renoverade Angarns kyrka och församlingshem. En av fyra medeltida kyrkor i Össeby församling. Kvällen fortsatte med fest i Össeby-Garns församlingshem. Här drivs integrationsarbete genom Forum Össeby. Världskören sjöng, det blev dans med vänner från Afghanistan. Aldrig har nog så många trängts i församlingshemmet. Verksamheten började när ensamkommande unga kom från Afghanistan. Många kontakter med församlingsbor knöts och jag hörde av några unga killar att de fått både extra föräldrar och extra mormor.

Fredag morgon möttes vi på Ljusterö. Den minsta av kontraktets församlingar. Vi firade mässa och förde sedan ett samtal med förtroendevalda och kyrkoherdar. Samtalet rörde: Vad är jag stolt över i min församling? Min viktigaste fråga nu och framöver? Och inte minst: Hur vill jag som förtroendevald eller kyrkoherde bli ihågkommen om femtio år? Hur vill jag att de ska berätta om mig och min insats? Det blev många goda idéer som förs in i visitationsprotokollet. Flera gånger nämndes stoltheten över församlingen, det stora förtroendet för Svenska kyrkan och att vi är Kristi kyrka där vi är. Det fanns områden där det behövs stöd från stiftsorganisationen. Kommunikation och medlemsvård nämndes. Det stödet ska ni få. Och så talade vi en hel del om att förvalta för framtiden. Vi är länkar i en kedja. Många har varit kyrka före oss. Vi är kyrka nu. Andra ska komma efter oss och ta vid från det som vi formade. Så är det att vara kyrka.

Efter lunch fick vi vandra i församlingens egen skog. Med många ideella krafter har det skapats en pilgrimsled i skogen. Här fick vi se öns enda vindkraftverk som församlingen är delägare i. Men vi fick också vandra i stillhet, med ord på vägen, i bön. Det blev ett bra sätt att avrunda visitationsdagarnas många ord och aktiviteter.

Några saker vill jag lyfta där jag tänker att det finns ytterligare möjligheter för er:

1. Möt varandra ännu mer för att "Glo och sno"

Vi har fått se och ta del av så mycket bra. Bland ideella, i verksamhet bland barn och unga och i integrationsarbete. Ni vet en del om vad som sker i grannförsamlingarna, men det märktes också under torsdagens presentation av 0-18-års arbetet att det var en del aha-upplevelser. Se till att träffas, samtala. Se till att vara med i verksamheter över

församlingsgränserna. Besök varandra. Lyssna och lär. Gör tillsammans det som ni kan göra tillsammans. Jag vet att Österåker-Östra Ryd har samtalat med Täby kring konfirmandrekrytering. Mycket mer kan göras och mycket mer kan det bli verkstad kring. Unga från Täby kan gå pilgrimsvandring på Ljusterö eller i Vallentuna. Det är inte längre att åka än att det är möjligt. Jag tror att det i mycket handlar om att ”vi gör varandra bra”, genom att se och bekräfta varandras arbete. Och inte göra allt själva, utan använda varandras upplägg. Det handlar också om att lyfta blicken och se de större sammanhangen. Visa på den stora och världsvida kyrka som vi är, med möjligheter genom internationellt arbete och kontakter. Här finns resurser i alla församlingarna. Gå samman och inspirera internationellt, ekumeniskt, kring hållbar utveckling, integration och mycket annat. Använd resurserna så effektivt som möjligt. Låt fler ta del av det goda som sker i er församling. Ni är uthålliga och strategiska var och en på sitt håll. Det märks inte mycket av tomtebloss som brinner en stund och sedan slocknar. Det är bra. Varje församling – liten eller stor – har viktiga saker att bidra med. Det handlar om unga, det handlar också om volontärer. Så se till att mötas. Se till att planera. Se till att berätta för varandra och dela erfarenheter.

2. Sammanläggning – inte sammanslagning

Det är inte möjligt att undvika att tala om den sammanläggning som väntar. Ljusterö-Kulla församling läggs vid årsskiftet samman med Österåker-Östra Ryds församling. Ni blir ett pastorat. Det innebär att församlingarna med sina namn finns kvar. I pastoratet finns en kyrkoherde gemensam för de båda församlingarna. Jag förstår att det finns oro för hur det ska bli. Jag förstår att det finns oro kring resurserna. Jag förstår att många frågor lever. Jag vet att många fantasier lever. Vi är inte så vana vid organisationsförändringar i kyrkan. Inte så vana som i den världsliga världen. När det nu görs så handlar det om solidaritet mellan församlingar. Lilla Ljusterö-Kulla har en präst, ingen pedagog, ingen diakon. Stora Österåker-Östra Ryd har alla dessa resurser. Nu ges möjlighet att dela – resurser och arbetsgemenskap. Gudstjänster kommer att firas i bägge församlingarna. Förtroendevalda kommer att finnas och bära verksamheten i bägge församlingarna. Det blir ett kyrkoråd i pastoratet och församlingsråd i de båda församlingarna. Om ni är kloka och det vet jag att ni är, så ger ni församlingsråden stort mandat att ta beslut i verksamhetsnära frågor. Detta handlar inte om nedmontering så som när apoteket, banken och vårdcentralen flyttar från en ort. Det handlar om uppgradering, så att vi kan vara kyrka fullt ut i området. Hur tjänar vi Guds rike i Österåkers kommun? I hela kommunen. Det är grundfrågan. Jag tror att det är en win-win-situation. Nu förbereds allt. Vid årsskiftet är det nya pastoratet verklighet. Se fram emot det – i delade resurser, i gemenskap mellan medarbetare och förtroendevalda, i viljan att bygga kyrka för nu och framtid. Vi lever i den här verkligheten och samtidigt är vårt uppdrag att investera i en ny och annorlunda verklighet. Fråga inte: ”Vad tjänar vi på detta?” utan mer ”Hur tjänar vi i detta?”.

3. Tala väl om vår kyrka

Jag återkommer till en av rösterna från onsdagskvällens samtal med ideella. Vi får inte glömma att tala väl om vår kyrka. Nu är det viktigare än någonsin. Vi ska vara fullständigt vidöppna för kritik och ta till oss när den är saklig och rättmätig. Det vill jag verkligen stryka under. Men det finns också röster som utifrån andra motiv talar illa om vår kyrka. Ibland kommer de rösterna inifrån kyrkan själv. De driver och odlar ett missnöje som inte leder till annat än energidränage. Det sker oftast i sociala medier. Det sker snabbt och ger inte utrymme för de viktiga samtalen ansikte mot ansikte. Jag vill på intet sätt kväva kritik, men jag vill uppmuntra de samtal som kan ske ansikte mot ansikte. Då kan kritiken förmedlas och någon kan fråga: Men hur tänker du nu? Och så kan samtal föras vidare. Och inte bara detta. Det finns så många anledningar att tala väl om vår kyrka. Alla de rösterna som jag har hört under veckan är tydliga bevis. Så se till att tala högt och utåt. Berätta om ditt engagemang. Berätta vad du ser. Berätta vad du är med om. Berätta om din tro. Det är ett ansvar för oss alla som kristna. Ett gott ansvar som kan leda till goda samtal i en öppen kyrka där vi ständigt hyvlar trösklarna.

Jag är så oerhört glad över dagarna med er. Lite trött av alla intryck. Men allra mest glad. Fortsätt göra det ni gör och vara de ni är. Gör det ännu mer tillsammans så att Gud blir ärad, kyrkan uppbyggd och Guds vilja förverkligad i världen. Det är ju det som är vårt uppdrag vid sidan och bortom alla församlingsgränser.

Nu säger jag och visitationsteamet ett stort och varmt tack för det vi har fått vara med om, lära och dela. Tack för inspirationen. Tack för gudstjänstgemenskapen. Tack till er som organiserat och planerat. Och inte minst: Tack för maten. Husmödrar och fäder, ideella och vaktmästare som sett till att vi fått god mat, kaffe och kakor hela tiden. Ett särskilt och varmt tack till er.

Nu fortsätter vi tillsammans. Ni som är församlingar i Roslags kontrakt med alla som är Stockholms stift, Svenska kyrkan, den världsvida kyrkan. I allt detta fortsätter vi att hyvla trösklar. Tack och Amen.

Eva Brunne
biskop